

Politsei ja piirivalve seaduse, päästeseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 42 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“Politseiteenistusse kandideeriv isik esitab Kaitsepolitseiametile, Politsei- ja Piirivalveametile või Sisekaitseakadeemiale isikuankeedi.”;

2) paragrahvi 42 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Käesolevas paragrahvis sätestatu laieneb ka isikule, kes kandideerib politsei või piirivalve erialale kutseharidus- või rakenduskõrgharidusõppesse või politseiametniku ametikohale sisekaitselises rakenduskõrgkoolis või endiste teenistujate reservi liikmeks. Nimetatud isiku politseiteenistusse või endiste teenistujate reservi liikmeks sobivuse otsustamiseks kogub isikuandmeid Kaitsepolitseiamet, Politsei- ja Piirivalveamet või Sisekaitseakadeemia.“;

3) paragrahvi 108⁴ lõikeid 2 ja 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Samal alusel võib merepäästetööl osaleda kriisiolukorra aegse õppe läbinud vabatahtlik merepäästja“.

4) paragrahvi § 108⁶ lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „esimese astme“ tekstiosaga „või käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud kriisiolukorra aegse“;

5) paragrahvi § 108⁶ täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kriisiolukorra aegses õppes kriisiolukorras või selle ohu korral omandatakse vajalikud algteadmised ja oskused vabatahtliku merepäästja tööks. Vabatahtliku merepäästja kriisiolukorra aegne õpe kestab vähemalt 20 tundi ja lõpeb arvestusega.“

6) paragrahvi § 108⁶ lõiget 8 täiendatakse pärast sõnu „merepäästja väljaõppe“ ja lõiget 8¹ pärast sõnu „teise astme õppe“ sõnadega „kriisiolukorra aegse õppe“;

7) seaduse 5¹. peatükki täiendatakse 7¹. jaoga järgmises sõnastuses:

„7¹. jagu

Kriisirolliga vabatahtlik merepäästja

§ 108¹⁹. Vabatahtlikule merepäästjale kriisirolli määramine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib määrata kriisirolli vabatahtlikule merepäästjale (edaspidi *kriisirolliga vabatahtlik merepäästja*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Politsei- ja Piirivalveametit hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisiolukord*) või nende ohu korral.

(2) Kriisirolliga vabatahtlik merepäästja on vabatahtlik merepäästja, kelle ülesanne on toetada politseid kriisi lahendamise ajal käesoleva seaduse § 108¹ lõike 2 kohaselt.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus saada enne vabatahtlikule merepäästjale kriisirolli määramist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(4) Kriisirolli ei määrata vabatahtlikule merepäästjale, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui vabatahtlik merepäästja vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

§ 108²⁰. Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga vabatahtlikku merepäästjat ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isik nimetatakse sõjaaja ametikohale.

(2) Kriisirolliga vabatahtlikul merepäästjal on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga vabatahtliku merepäästja avaliku võimu teostamise õigus peatub ja ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Kriisirolliga vabatahtlikule merepäästjale, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(6) Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määruusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 108²¹. Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja kaasamine politsei tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise kriisirolliga vabatahtlikud merepäästjad kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või arvu ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) piirkond, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 108²². Vabatahtliku merepäästja vabastamine kriisirollist

(1) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega vabastatakse vabatahtlik merepäästja kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjuseta käesoleva seaduse § 108²¹ lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral politsei tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega võib vabatahtliku merepäästja vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse § 108⁶ lõikes 4 sätestatud kohustust.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus enne vabatahtliku merepäästja vabastamist kriisirollist käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirollist vabastatud vabatahtlik merepäästja on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Politsei ja Piirivalveametile talle kriisi lahendamiseks väljastatud vara.“;

8) seadust täiendatakse 5². peatükiga järgmises sõnastuses:

„5². peatükk ENDISTE TEENISTUJATE RESERV

1. jagu Üldsätted

§ 108²³. Endiste teenistujate reservi liige

Endiste teenistujate reservi (edaspidi *teenistujate reserv*) liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Politsei- ja Piirivalveametit või Kaitsepolitseiametit hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisiolukord*) või nende ohu korral ning kes on nimetatud käesoleva seaduse § 108²⁷ alusel teenistujate reservi liikmeks.

§ 108²⁴. Isikuandmete töötlemine teenistujate reservi töö korraldamisel

Kaitsepolitseiamet või Politsei- ja Piirivalveamet võivad käesolevas peatükis sätestatud ülesannete täitmiseks töödelda teenistujate reservi ülesannete täitmisel osaleda sooviva isiku ja teenistujate reservi liikme isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, et hinnata tema vastavust teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele ning korraldada reservi tööd.

2. jagu

Teenistujate reservi nimetamine, reservi liikme väljaõpe ja välisriiki lähetamine

§ 108²⁵. Teenistujate reservi kandideerimine

(1) Teenistujate reservi saab kandideerida isik, kes on olnud Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti teenistuses või kellel on ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused ning vastab käesoleva seaduse §-is 108²⁶ sätestatud nõuetele.

(2) Teenistujate reservi kandideeriv isik esitab Kaitsepolitseiametile või Politsei- ja Piirivalveametile taotluse ja käesoleva seaduse § 42 lõike 2 alusel määrusega kehtestatud isikuankeedi.

(3) Teenistujate reservi kandideerija annab nõusoleku osaleda teenistujate reservi väljaõppes, täiendusõppes ning politseiametnikuna kriisi lahendamisel.

§ 108²⁶. Teenistujate reservi liikmele esitatavad nõuded

(1) Teenistujate reservi liige peab vastama käesoleva seaduse § 39 lõike 2 ja § 71 lõike 4 alusel kehtestatud määruste nõuetele.

(2) Teenistujate reservi ei nimetata isikut, kelle puhul esineb käesoleva seaduse §-s 40 nimetatud asjaolu. Isiku teenistujate reservi liikmeks sobivuse hindamiseks võib läbi viia käesoleva seaduse §-s 42 sätestatud taustakontrolli.

(3) Kaitsepolitseiametil või Politsei- ja Piirivalveametil on õigus saada enne isiku teenistujate reservi liikmeks nimetamist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitse

töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*)

(4) Teenistujate reservi liikmeks ei nimetata isikut, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või sõjaaja ametikohal, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(5) Teenistujate reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isik nimetatakse sõjaaja ametikohale.

§ 108²⁷. Isiku nimetamine teenistujate reservi

Teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele vastav isik nimetatakse reservi liikmeks Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku haldusaktiga.

§ 108²⁸. Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamine

Kaitsepolitseiamet või Politsei- ja Piirivalveamet peavad teenistujate reservi liikmete üle arvestust, mille eesmärk on anda ülevaade teenistujate reservi koosseisust, korraldada reservi liikmete tegevust, jälgida nende nõuetele vastavust, analüüsida ja koguda statistikat.

§ 108²⁹. Teenistujate reservi liikme väljaõppe ja täiendusõppe

(1) Teenistujate reservi liige peab läbima reservi väljaõppe.

(2) Teenistujate reservi liige peab vähemalt üks kord kalendriaastas läbima reservi täiendusõppe.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaõppe läbimisel võib arvesse võtta teenistujate reservi liikme varasemat õpi- ja töökogemust ning lugeda isiku väljaõppe osaliselt või täielikult läbituks.

(4) Teenistujate reservi väljaõppe ja täiendusõppe nõuded, tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Teenistujate reservi liikme väljaõppesse ja täiendusõppesse kutsumise otsustab Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud isik.

§ 108³⁰. Teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamine

(1) Kaitsepolitseiametil või Politsei- ja Piirivalveametil on õigus lähetada teenistujate reservi liige tema nõusolekul väljaõppe või täiendusõppe ajal välisriiki.

(2) Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamise korra.

3. jagu

Teenistujate reservi liikme hüved ja sotsiaalsed tagatised

§ 108³¹. Teenistujate reservi liikme eritunnused ja vormiriietus

(1) Teenistujate reservi liikmele võib väljastada väljaõppe või täiendusõppe ajal politsei tegevuses osalemiseks politseiametniku vormiriietuse reservi liikme eritunnustega.

(2) Teenistujate reservi liikme väljaõppe või täiendusõppe ajaks antava vormiriietuse ja eritunnuste andmise ning kandmise korra kehtestab Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

(3) Teenistujate reservi liikmele, kes on nimetatud kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale, võib anda kriisi lahendamisel osalemise ajaks politseiametniku vormiriietuse ja ametitõendi, lähtudes käesoleva seaduse §-s 37¹ sätestatust.

§ 108³². Hüvitis teenistujate reservi liikme hukkumise, haigestumise ja vigastada saamise korral reservi väljaõppes ja täiendusõppes osalemise ajal

Teenistujate reservi liikme hukkumise, haigestumise või vigastada saamise korral väljaõppe või täiendusõppe ajal kohaldatakse abipolitseiniku seaduse §-s 38 sätestatut.

§ 108³³. Teenistujate reservi liikme töö- või teenistussuhete erisus

(1) Teenistujate reservi liikmel on väljaõppes või täiendusõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab teenistujate reservi liige tööandjale taotluse, millele lisab väljaõppe või täiendusõppe korraldamise otsuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisapuhkuse taotlus tuleb esitada tööandjale vähemalt kümme kalendripäeva enne väljaõppele või täiendusõppele asumist, välja arvatud juhul, kui etteteatamine ei ole asjaolusid arvestades mõistlikult võimalik.

(3) Kaitsepolitseiamet või Politsei- ja Piirivalveamet võib maksta teenistujate reservi liikmele tema kirjalikul taotlusel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud lisapuhkuse eest hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse teenistujate reservi liikme lisapuhkusele eelnenud kuue kuu keskmine palk või töötasu, mille tööandja arvutab töölepingu seaduse § 29 lõike 8 alusel kehtestatud korras. Hüvitise ülempiir on Statistikaameti avaldatud puhkusele eelnenud kalendrikuu keskmine brutokuupalk.

(4) Teenistujate reservi liikmele väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava lisapuhkuse eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Teenistujate reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest tööandja juures, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale.

(7) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus peatub, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.

(9) Kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikmele makstakse politseiametniku palka.

(10) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 6 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 108³⁴. Kulutuste hüvitamine

(1) Kaitsepolitseiamet või Politsei- ja Piirivalveamet hüvitab teenistujate reservi liikmele vajalikud kulud seoses:

- 1) osalemisega teenistujate reservi väljaõppes või täiendusõppes;
- 2) perioodilise tervisekontrolliga;
- 3) transpordiga;
- 4) välislähetusega.

(2) Kaitsepolitseiamet või Politsei- ja Piirivalveamet võib teenistujate reservi liikmele hüvitada muud põhjendatud ja asjakohased kulud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulude liigid, hüvitamise piirmäärad ning maksmise korra kehtestab Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

(4) Kokkuleppel Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohaliku omavalitsuse üksus.

4. jagu

Teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse

§ 108³⁵. Teenistujate reservi kaasamine politsei tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega teenistujate reservi kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord teenistujate reservi kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise teenistujate reserv kaasatakse;
- 2) ülesande täitmisel osalevate teenistujate reservi liikmete arv või arvu ülempiir;
- 3) teenistujate reservi kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus teenistujate reserv ülesannet täidab;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 108³⁶. Teenistujate reservi liikme nimetamine politseiametniku ametikohale

(1) Teenistujate reservi liige, kes on läbinud käesoleva seaduse §-s 108²⁹ sätestatud väljaõppe ja kaasatakse kriisi lahendamisse, nimetatakse kriisi lahendamise ajaks Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti politseiametniku ametikohale.

(2) Teenistujate reservi liikme nimetamise korral politseiametniku ametikohale kohalduvad talle politseiametnikule õigusaktidest tulenevad õigused, kohustused, nõuded, vastutus, sotsiaalsed tagatised ja hüved.

5. jagu

Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

§ 108³⁷. Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

(1) Teenistujate reservi liige vabastatakse teenistujate reservi liikme staatusest Kaitsepolitseiameti või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega järgmistel juhtudel:

- 1) teenistujate reservi liikme algatusel;
- 2) teenistujate reservi liige asub sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus;
- 3) teenistujate reservi liikme mittevastavuse korral käesolevas seaduses sätestatud tingimustele või
- 4) seoses teenistujate reservi liikme sobimatu käitumisega, sealhulgas kui teenistujate reservi liige rikub avalikus kohas käitumise nõudeid või käitub muul viisil õigusvastaselt.

(2) Kaitsepolitseiameti peadirektori või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega võib teenistujate reservi liikme vabastada teenistujate reservi liikme staatusest, kui

1) teenistujate reservi liige, kes kaasatakse kriisi lahendamisse käesoleva seaduse § 108³⁶ lõike 1 alusel, jätab mõjuva põhjuseta osalemata kriisi lahendamisel või;

2) ta ei täida käesolevas seaduses sätestatud väljaõppe või täiendusõppe kohustust.“.

§ 2. Päästeseaduse muutmine

Päästeseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõige 4¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Häirekeskuse tegevuses võivad osaleda vabatahtlikud käesoleva seaduse 7¹. peatükis sätestatud alusel ja korras;

2) paragrahvi 2 lõige 4² tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 2 lõike 5¹ tekstiosa „ paragrahvi lõikes 4¹“ asendatakse tekstiosaga „ seaduse paragrahvi 43² lõikes 2“;

4) paragrahvi 19 pealkirjas asendatakse sõna „rakendamine“ sõnaga „kaasamine“;

5) paragrahvi 19 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Päästeamet võib kaasata füüsilist isikut alates 18. eluaastast päästetööle ohu tõrjumiseks või päästesündmuse tagajärgede leevendamiseks või hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra (edaspidi *kriisiolukord*) või hädaolukorra ohu ajal vajalike toimingute tegemiseks, kui:“;

6) paragrahvi 19 lõike 1 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) kaasamine ei tekita ebaproportsionaalselt suurt ohtu kaasatavale isikule või tema varale.“;

7) paragrahvi 19 lõikes 2 asendatakse sõna „rakendatud“ sõnaga „kaasatud“;

8) paragrahvi 19 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib isikut kaasata ainult nii kaua, kui see on päästetööks või kriisiolukorra või hädaolukorra ohu ajaks vältimatult vajalik.“;

9) paragrahvi § 34 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kriisirolliga vabatahtlikuks päästjaks on keelatud võtta isikut:

1) kellel puudub Eesti Vabariigi või Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsus;

2) keda on karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest, olenemata karistusandmete kustutamisest;

3) kellel on karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest;

- 4) kes on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
5) kes oma käitumise poolest ei sobi vabatahtliku päästja ülesandeid täitma ja kelle käitumine või eluviis võib ohustada tema enda või teise isiku turvalisust.“;

10) paragrahvi 34 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) kes on piiratud teovõimega;“;

11) paragrahvi 36¹ pealkirja ning lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „Abidemineerija“ sõnadega „ja kriisirolliga vabatahtliku päästja“;

12) paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kriisirolliga vabatahtliku päästja vastavust käesoleva seaduse § 34 lõike 1¹ punktides 1–5 sätestatud nõuetele kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet.“;

13) seaduse 7. peatüki 3¹. jao pealkirja täiendatakse pärast sõna „abidemineerija“ sõnadega „**ja kriisirolliga vabatahtlik päästja**“;

14) paragrahvi 42¹ pealkirja ja lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42¹. Abidemineerijale ja vabatahtlikule päästjale kriisirolli määramine

(1) Päästeamet võib määrata kriisirolli abidemineerijale (edaspidi *kriisirolliga abidemineerija*) ja II astme väljaõppe läbinud vabatahtlikule päästjale (edaspidi *kriisirolliga vabatahtlik päästja*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Päästeametit kriisiolukorras või selle ohu korral.“;

15) paragrahvi 42¹ lõikest 2 jäetakse välja sõna „kriisiajal“;

16) paragrahvi 42¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kriisirolliga vabatahtliku päästja pädevuses on osaleda elanikkonnakaitstes ja päästetöödel käesoleva seaduse § 32 lõike 1 kohaselt.“;

17) paragrahvi 42¹ lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kriisirolli ei määrata abidemineerijale või vabatahtlikule päästjale, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*), välja arvatud juhul, kui abidemineerija või vabatahtlik päästja vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.“;

18) paragrahvi 42¹ lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Päästeametil on õigus saada enne abidemineerijale või vabatahtlikule päästjale kriisirolli määramist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.“;

19) paragrahvi 42² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42². Kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamine Päästeameti tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmisse kriisirolliga abideminereija või kriisirolliga vabatahtlik päästja kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või arvu ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.“;

20) paragrahvi 42³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42³. Kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga abideminereijat ja kriisirolliga vabatahtlikku päästjat ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isik nimetatakse sõjaaja ametikohale.

(2) Kriisirolliga abideminereijal ja kriisirolliga vabatahtlikul päästjal on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja avaliku võimu teostamise õigus peatub ja ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Kriisirolliga abideminereijale ja kriisirolliga vabatahtlikule päästjale, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(6) Kriisirolliga abideminereija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.“;

21) paragrahv 42⁴ tunnistatakse kehtetuks;

22) seaduse 7. peatüki 4. jagu täiendatakse paragrahviga 43¹ järgmises sõnastuses:

„§ 43¹. Päästeameti abideminereija ja vabatahtliku päästja vabastamine kriisirollist

(1) Päästeameti otsusega vabastatakse abideminereija või vabatahtlik päästja kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjusega käesoleva seaduse § 42² lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral päästeameti tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus.

(2) Päästeameti otsusega võib abideminereija või vabatahtliku päästja vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse § 38 lõikes 1 sätestatud väljaõppe kohustust.

(3) Päästeametil on õigus enne abideminereija või vabatahtliku päästja vabastamist kriisirollist käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirollist vabastatud abideminereija või vabatahtlik päästja on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Päästeametile talle kriisi lahendamiseks väljastatud tööriietuse, töövahendid ja varustuse.“;

23) seaduse 7¹. peatükk muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

**„7¹. peatükk
VABATAHTLIKU OSALEMINE HÄIREKESKUSE TEGEVUSES**

**1. jagu
Üldsätted**

§ 43². Häirekeskuse vabatahtlik

(1) Häirekeskuse vabatahtlik on isik, kes vabatahtlikult osaleb Häirekeskuse tegevuses seaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) Osalemine Häirekeskuse tegevuses käesoleva seaduse tähenduses on Häirekeskuse vabatahtliku poolt Häirekeskuse tegevuse toetamine lähtudes talle määratud ülesannetest vastavalt pädevusele ja väljaõppele.

(3) Hädaabiteadete menetlemisel võib osaleda Häirekeskuse vabatahtlik, kellele on määratud kriisiroll ja kes on kaasatud kriisiolukorra ajal kriisi lahendamisse. Kui on tegemist võõrkeelse hädaabiteate menetlemisel ohu hindamisega võib Häirekeskus vabatahtliku, kellele ei ole määratud kriisirolli, kaasata tõlgina.

2. jagu

Vabatahtlikus võtmine ja töökorraldus

§ 43³. Vabatahtlikule esitatavad nõuded

Häirekeskuse vabatahtlikuks võib võtta vähemalt 18-aastast keskharidusega täieliku teovõimega Eesti Vabariigi kodaniku, kes valdab eesti keelt C1-tasemel ja vastab avalikku teenistusse võtmise nõuetele.

§ 43⁴. Isikud, keda on keelatud võtta vabatahtlikuks

Häirekeskuse vabatahtlikuks on keelatud võtta isikut:

- 1) kes on piiratud teovõimega;
- 2) keda on karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest, olenemata karistusandmete kustutamisest;
- 3) kellel on karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
- 4) kes on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
- 5) keda ei või võtta teenistusse avaliku teenistuse seaduse § 15 kohaselt.

§ 43⁵. Vabatahtlikuks võtmine

(1) Vabatahtlikuks võtmise otsustab Häirekeskus.

(2) Vabatahtlikuks soovija esitab Häirekeskusele üldandmed, isikut tõendava dokumendi andmed, haridust tõendavad andmed ning vajadusel eesti keele oskust tõendavad andmed.

(3) Enne vabatahtlikuks võtmist kontrollitakse Häirekeskuse vabatahtlikuks saada soovija vastavust Häirekeskuse vabatahtlikule esitatavatele nõuetele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 ja käesoleva seaduse §-s 43⁷ nimetatud kontrolli käigus tuvastatud andmed võivad olla aluseks isiku Häirekeskuse vabatahtlikuks võtmisest keeldumiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud keeldumise põhjust ja keeldumise aluseks olevat asjaolu ei avaldata ulatuses, mis võib olla vältimatult vajalik, et tagada:

- 1) riigi julgeolek;
- 2) riigikaitse;
- 3) avalik kord;
- 4) süütegude tõkestamine, avastamine, menetlemine või karistuse täideviimine;
- 5) andmesubjekti kaitse või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse.

§ 43⁶. Vabatahtliku nõuetele vastavuse kontrollimiseks kogutud andmete säilitamise tähtaeg

Häirekeskuse vabatahtliku nõuetele vastavuse kontrollimiseks kogutud andmeid säilitatakse viis aastat vabatahtliku staatuse lõppemisest arvates.

§ 43⁷. Häirekeskuse vabatahtliku taustakontroll

(1) Häirekeskuse vabatahtliku vastavust käesoleva seaduse §-s 43⁴ sätestatud nõuetele kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Häirekeskuse vabatahtliku sobivuse hindamiseks võib tuvastada isiku isikusamasuse, töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, ja koguda järgmisi andmeid:

- 1) kontaktandmed, elukoha andmed, kodakondsuse ja isikut tõendava dokumendi andmed ning töökoha andmed;
- 2) andmed isikule määratud karistuste, karistatuse ja karistusest vabastamise ning karistuste täitmisele pööramise kohta;
- 3) andmed isiku vastu alustatud kriminaalmenetluste kohta, milles ta on tunnistatud kahtlustatavaks või süüdistatavaks, ja nende lahendite kohta;
- 4) andmed isiku seotuse kohta organisatsiooni või liikumisega, mis oma tegevusega eirab avalikku korda või mille tegevus on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vägivaldsele muutmisele, territoriaalse terviklikkuse vägivaldsele rikkumisele, vägivaldsele võimuhaaramisele või Eesti põhiseadusliku korra vägivaldsele muutmisele;
- 5) andmed isiku välispiiri ületamise ja välisriigis viibimise kohta, et tuvastada isiku viibimine välisriigis, mis on kantud riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 19 lõike 3 alusel kehtestatud nimekirja ning mille puhul kehtib sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud teatamiskohustus;
- 6) andmed isiku seotuse kohta välisriigi luure- või julgeolekuteenistusega.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmete õigsuse kontrollimiseks õigus:

- 1) pöörduda riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutuste, samuti füüsiliste ja juriidiliste isikute poole järelepärimisega kontrollitava isiku isikuandmete kohta;

- 2) vestelda kontrollitava isiku, samuti tema tööandja ja õppeasutuse esindajate ning teiste isikutega, et selgitada välja kontrollitava isiku kõlbelised ja isikuomadused ning vajaduse korral ja isiku nõusolekul võtta temalt kirjalik seletus;
- 3) kontrollida isikuandmeid riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või muu avalik-õigusliku isiku või eraõigusliku juriidilise isiku andmekogust;
- 4) saada andmeid karistusregistri arhiivist;
- 5) töödelda üldsusele mõeldud ja avalikult kättesaadavaid isikuandmeid.

(4) Taustakontrolliks isiku kohta kogutud andmeid säilitatakse viis aastat taustakontrolli tegemise lõppemisest arvates või pärast vabatahtliku staatusest vabastamist tekkinud õigusliku vaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

§ 43⁸. Vabatahtliku töökorraldus ja väljaõpe

- (1) Häirekeskuse tegevuses osalevate vabatahtlike töökorralduse kehtestab Häirekeskuse peadirektor käskkirjaga.
- (2) Häirekeskuse vabatahtliku väljaõpet korraldab Häirekeskus.
- (3) Häirekeskus peab arvestust Häirekeskuse vabatahtlike koosseisu üle.

3. jagu

Vabatahtliku hüved ja sotsiaalsed tagatised

§ 43⁹. Häirekeskuse tegevuses osaleva vabatahtliku sotsiaalsed tagatised ja vabatahtlikule hüvitatavad kulud

- (1) Kui Häirekeskuse tegevuses osalev vabatahtlik sureb või tema töövõime väheneb vabatahtliku ülesannete täitmisel, maksab riik hüvitist käesoleva seaduse §-s 41 sätestatud alusel ja korras.
- (2) Häirekeskus võib hüvitada käesoleva seaduse § 43² lõikes 1 nimetatud vabatahtlikule või käesoleva seaduse § 2 lõikes 5¹ nimetatud juriidilisele isikule transpordi-, side- ja muud Häirekeskuse tegevuses osalemisega kaasnevad asjakohased kulud.
- (3) Häirekeskuse hüvitatavate kulude liigid ning hüvitise suuruse määramise ja maksmise korra kehtestab Häirekeskus.

4. jagu

Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlik

§ 43¹⁰. Häirekeskuse vabatahtlikule kriisirolli määramine

(1) Häirekeskus võib määrata kriisirolli Häirekeskuse vabatahtlikule (edaspidi *kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlik*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Häirekeskust hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisiolukord*) või nende ohu korral.

(2) Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlik on Häirekeskuse vabatahtlik, kelle ülesanne on toetada Häirekeskust kriisi lahendamise ajal lähtudes käesoleva seaduse § 43² lõikest 3 ja § 5 lõikest 1¹ ning talle määratud ülesannetest vastavalt pädevusele ja väljaõppele.

(3) Häirekeskusel on õigus saada enne Häirekeskuse vabatahtlikule kriisirolli määramist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirolli ei määrata Häirekeskuse vabatahtlikule, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*), välja arvatud juhul, kui Häirekeskuse vabatahtlik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

§ 43¹¹. Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtliku staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlikku ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isik nimetatakse sõjaaja ametikohale.

(2) Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlikul on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtliku avaliku võimu teostamise õigus peatub ja ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlikule, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(6) Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtliku hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 43¹². Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku väljaõpe

Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlik peab läbima Häirekeskuse kehtestatud väljaõppe, mille tulemusel omandatakse vajalikud teadmised ja oskused § 43¹⁰ lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmiseks.

§ 43¹³. Kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtliku kaasamine Häirekeskuse tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlike kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlike kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlike kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise kriisirolliga Häirekeskuse vabatahtlikud kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või arvu ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

5. jagu

Häirekeskuse vabatahtliku kriisirollist ja vabatahtliku staatusest vabastamine

§ 43¹⁴. Häirekeskuse vabatahtliku vabastamine kriisirollist

(1) Häirekeskuse otsusega vabastatakse Häirekeskuse vabatahtlik kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjuseta käesoleva seaduse § 43¹³ lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral Häirekeskuse tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus.

(2) Häirekeskuse peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega võib Häirekeskuse vabatahtliku vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse paragrahvis 43¹² sätestatud kohustust.

(3) Häirekeskusel on õigus enne Häirekeskuse vabatahtliku vabastamist kriisirollist käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirollist vabastatud Häirekeskuse vabatahtlik on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Häirekeskusele talle kriisi lahendamiseks väljastatud vara.

§ 43¹⁵. Häirekeskuse vabatahtliku vabastamine vabatahtliku staatusest

- (1) Häirekeskuse otsusega vabastatakse Häirekeskuse vabatahtlik vabatahtliku staatusest, kui:
- 1) ta esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
 - 2) ilmneb asjaolu, et ta ei vasta Häirekeskuse vabatahtlikuks võtmise nõuetele.

(2) Vabatahtliku staatusest vabastatud Häirekeskuse vabatahtlik on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Häirekeskusele talle Häirekeskuse tegevuse toetamiseks väljastatud vara.“.

§ 3. Päästeteenistuse seaduse muutmine

Päästeteenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 7² lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Käesolevas paragrahvis sätestatu laieneb ka isikule, kes kandideerib päästeteenistuse erialale kutseõppesse või rakenduskõrgharidusõppesse või päästeteenistuja teenistuskohale sisekaitselises rakenduskõrgkoolis või endiste teenistujate reservi.“;

- 2) seadust täiendatakse 4¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

„4¹. peatükk ENDISTE TEENISTUJATE RESERV

1. jagu Üldsätted

§ 22¹. Endiste teenistujate reservi liige

Endiste teenistujate reservi (edaspidi *teenistujate reserv*) liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Häirekeskust või Kaitsepolitsei ametit hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisiolukord*) või nende ohu korral ning kes on nimetatud käesoleva seaduse § 22⁵ alusel reservi liikmeks.

§ 22². Isikuandmete töötlemine teenistujate reservi töö korraldamisel

Häirekeskus ja Päästeamet võivad käesolevas peatükis sätestatud ülesannete täitmiseks töödelda teenistujate reservi ülesannete täitmisel osaleda sooviva isiku ja teenistujate reservi liikme isikuandmeid, sealhulgas eri liiki isikuandmeid, et hinnata tema vastavust teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele ning korraldada reservi tööd.

2. jagu

Teenistujate reservi nimetamine, reservi liikme väljaõpe ja välisriiki lähetamine

§ 22³. Teenistujate reservi kandideerimine

(1) Teenistujate reservi saab kandideerida isik, kes on olnud Häirekeskuse või Päästeameti teenistuses või kellel on ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused ning kes vastab käesoleva seaduse §-is 22⁴ sätestatud nõuetele.

(2) Teenistujate reservi liikmeks kandideeriv isik esitab Häirekeskusele või Päästeametile taotluse ja käesoleva seaduse § 7² lõike 3 alusel määrusega kehtestatud isikuankeedi.

(3) Teenistujate reservi kandideerija annab nõusoleku osaleda reservi väljaõppes, täiendusõppes ning päästeteenistujana kriisi lahendamisel.

§ 22⁴. Teenistujate reservi liikmele esitatavad nõuded

(1) Teenistujate reservi liige peab vastama käesoleva seaduse § 7 lõike 4 alusel kehtestatud määruse nõuetele ning tema puhul ei tohi esineda käesoleva seaduse § 7¹ nimetatud asjaolusid. Isiku teenistujate reservi liikmeks sobivuse hindamiseks võib läbi viia käesoleva seaduse §-s 7² sätestatud taustakontrolli.

(2) Häirekeskusel või Päästeametil on õigus saada enne isiku teenistujate reservi liikmeks nimetamist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(3) Teenistujate reservi liikmeks ei saa nimetada isikut, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või sõjaaja ametikohal, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(4) Teenistujate reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isik nimetatakse sõjaaja ametikohale.

§ 22⁵. Isiku nimetamine teenistujate reservi

Teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele vastav isik nimetatakse reservi liikmeks Häirekeskuse või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega.

§ 22⁶. Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamine

Häirekeskus või Päästeamet peavad teenistujate reservi liikmete üle arvestust, mille eesmärk on anda ülevaade teenistujate reservi koosseisust, korraldada teenistujate reservi liikmete tegevust, jälgida nende nõuetele vastavust, analüüsida ja koguda statistikat.

§ 22⁷. Reservi liikme väljaõpe ja täiendusõpe

- (1) Teenistujate reservi liige peab läbima reservi väljaõppe.
- (2) Teenistujate reservi liige peab vähemalt üks kord kalendriaastas läbima reservi täiendusõppe.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaõppe läbimisel võib arvesse võtta teenistujate reservi liikme varasemat õpi- ja töökogemust ning lugeda isiku väljaõppe osaliselt või täielikult läbituks.
- (4) Teenistujate reservi liikme väljaõppesse ja täiendusõppesse kutsumise otsustab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor või tema volitatud isik.
- (5) Teenistujate reservi väljaõppe ja täiendusõppe nõuded, tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 22⁸. Teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamine

- (1) Häirekeskusel või Päästeametil on õigus lähetada teenistujate reservi liige tema nõusolekul väljaõppe või täiendusõppe ajal välisriiki.
- (2) Häirekeskus või Päästeameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamise korra.

3. jagu

Teenistujate reservi liikme hüved ja sotsiaalsed tagatised

§ 22⁹. Reservi liikme eritunnused ja vormiriietus

- (1) Teenistujate reservi liikmele võib väljastada väljaõppe ajal päästeasutuse töös osalemiseks päästeteenistuja vormiriietuse reservi liikme eritunnustega.
- (2) Teenistujate reservi liikme väljaõppe ajaks antava vormiriietuse ja eritunnuste andmise ja kandmise korra kehtestab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor.
- (3) Teenistujate reservi liikmele võib anda kriisi lahendamisel osalemise ajaks päästeteenistusse nimetamise korral päästeteenistuja vormiriietuse ja ametitõendi, lähtudes käesoleva seaduse §-des 17 ja 17¹ sätestatust.

§ 22¹⁰. Hüvitis teenistujate reservi liikme hukkumise, haigestumise ja vigastada saamise korral reservi väljaõppes ja täiendusõppes osalemise ajal

Teenistujate reservi liikme hukkumise, haigestumise või vigastada saamise korral väljaõppe või täiendusõppe ajal kohaldatakse päästeseaduse §-s 41 sätestatut.

§ 22¹¹. Teenistujate reservi liikme töö- või teenistussuhete erisus

(1) Teenistujate reservi liikmel on väljaõppes või täiendusõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab teenistujate reservi liige tööandjale taotluse, millele lisab väljaõppe või täiendusõppe korraldamise otsuse.

(2) Käeoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisapuhkuse taotlus tuleb esitada tööandjale vähemalt kümme kalendripäeva enne väljaõppele või täiendusõppele asumist, välja arvatud juhul, kui etteteatamine ei ole asjaolusid arvestades mõistlikult võimalik.

(3) Häirekeskus või Päästeamet võib maksta teenistujate reservi liikmele tema kirjalikul taotlusel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud lisapuhkuse eest hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse teenistujate reservi liikme lisapuhkusele eelnenud kuue kuu keskmine palk või töötasu, mida tööandja arvutab töölepingu seaduse § 29 lõike 8 alusel kehtestatud korras. Hüvitise ülempiir on Statistikaameti avaldatud puhkusele eelnenud kalendrikuu keskmine brutokuupalk.

(4) Teenistujate reservi liikmele väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava lisapuhkuse eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Teenistujate reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest tööandja juures, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks.

(7) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus peatub, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.

(9) Kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks nimetatud teenistujate reservi liikmele makstakse päästeteenistuja palka.

(10) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 6 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 22¹². Kulutuste hüvitamine

(1) Häirekeskus või Päästeamet hüvitab teenistujate reservi liikmele vajalikud kulud seoses:

- 1) osalemisega teenistujate reservi väljaõppes või täiendusõppes;
- 2) perioodilise tervisekontrolliga;
- 3) transpordiga;
- 4) välislähetusega.

(2) Häirekeskus või Päästeamet võib teenistujate reservi liikmele hüvitada muud põhjendatud ja asjakohased kulud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulude liigid, hüvitamise piirmäärad ning maksmise korra kehtestab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor.

(4) Kokkuleppel Häirekeskuse või Päästeametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohaliku omavalitsuse üksus.

4. jagu

Teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse

§ 22¹³. Teenistujate reservi kaasamine

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega teenistujate reservi kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse on jätkuvalt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 päeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord teenistujate reservi kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmisel teenistujate reserv kaasatakse;
- 2) ülesande täitmisel osalevate teenistujate reservi liikmete arv või arvu ülempiir;
- 3) teenistujate reservi kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus teenistujate reserv ülesannet täidab;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 22.¹⁴ Teenistujate reservi liikme nimetamine päästeteenistujaks

(1) Teenistujate reservi liige, kes on läbinud käesoleva seaduse §-s 22⁷ sätestatud väljaõppe ja kaasatakse kriisi lahendamisse, nimetatakse kriisi lahendamise ajaks Häirekeskuse või Päästeameti päästeteenistujaks.

(2) Teenistujate reservi liikme nimetamise korral päästeteenistujaks kohalduvad talle päästeteenistujale õigusaktidest tulenevad õigused, kohustused, nõuded, vastutus, sotsiaalsed tagatised ja hüved.

5. jagu

Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

§ 22¹⁵. Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

(1) Teenistujate reservi liige vabastatakse teenistujate reservi liikme staatusest Häirekeskuse või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega järgmistel juhtudel:

- 1) teenistujate reservi liikme algatusel;
- 2) teenistujate reservi liige asub sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus;
- 3) teenistujate reservi liikme mittevastavuse korral käesolevas seaduses sätestatud tingimustele või
- 4) seoses teenistujate reservi liikme sobimatu käitumisega, sealhulgas kui teenistujate reservi liige rikub avalikus kohas käitumise nõudeid või käitub muul viisil õigusvastaselt.

(2) Häirekeskuse peadirektori või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega võib teenistujate reservi liikme vabastada teenistujate reservi liikme staatusest, kui:

- 1) teenistujate reservi liige, kes kaasatakse kriisi lahendamisse käesoleva seaduse § 22¹⁴ lõike 1 alusel, jätab mõjuva põhjuseta osalemata kriisi lahendamisel või
- 2) ta ei täida käesolevas seaduses sätestatud väljaõppe või täiendusõppe kohustust.“.

§ 4. Julgeolekuasutuste seaduse muutmine

1) paragrahvi 8 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Julgeolekuasutuse teenistuskohade piirarvu ja koosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister või tema volitusel julgeolekuasutuse juht.“;

2) seadust täiendatakse 3¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

„3¹. peatükk

TEENISTUS JULGEOLEKUASUTUSE RESERVIS

§ 20⁴. Julgeolekuasutuse reserv

(1) Julgeolekuasutuse reservi liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada julgeolekuasutust hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisiolukord*) või nende ohu korral.

(2) Isik nimetatakse ja vabastatakse julgeolekuasutuse reservi koosseisust julgeolekuasutuse juhi käskkirjaga.

(3) Julgeolekuasutuse reservi liikmeks ei nimetata isikut, kes on riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(4) Julgeolekuasutusel on õigus saada enne isiku reservi liikmeks nimetamist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(5) Julgeolekuasutuse reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks ning asutuste juhid või nende volitatud isikud lepivad kokku, et isiku sõjaaja ametikohale nimetatakse.

§ 20⁵. Julgeolekuasutuse reservi kaasamine ja liikme staatus

(1) Julgeolekuasutuse reservi kaasamise julgeolekuasutuse ülesannete täitmisele otsustab Vabariigi Valitsus valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kuni 30 kalendripäevaks. Nimetatud tähtaega võib pikendada kuni 30 kalendripäeva korraga.

(2) Julgeolekuasutuse ülesannete täitmisele kaasatud julgeolekuasutuse reservi liige võetakse tähtajaliselt julgeolekuasutuste teenistusse.

§ 20⁶. Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõpe, kulude hüvitamine ja tagatised

(1) Julgeolekuasutusel on õigus kutsuda reservi liige väljaõppele. Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõppesse kutsumise otsustab julgeolekuasutuse juht või tema volitatud isik.

(2) Julgeolekuasutuse reservi liikmel on väljaõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab reservi liige tööandjale taotluse.

(3) Julgeolekuasutusel on õigus hüvitada reservi liikmele väljaõppes osalemisega seotud kulud ning maksta väljaõppe ajal hüvitist.

(4) Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõppe ajaks antava lisapuhkuse eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Julgeolekuasutuse reservi liikmele kehtivad väljaõppes osalemise ajal käesoleva seaduse §-des 18 ja 24² sätestatud tagatised ja hüvitiste maksmise kord.

(7) Julgeolekuasutuse reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest tööandja juures, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks julgeolekuasutuse teenistuse koosseisu.

(8) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud julgeolekuasutuse reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus sellel ametikohal peatub kriisi lahendamise ajaks, kui ta on nimetatud julgeolekuasutuse teenistuse koosseisu.

(9) Käesoleva paragrahvi lõigetes 7 ja 8 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.“.

§ 5. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduse § 20 lõike 1 punktis 17 asendatakse tekstiosa „43²“ tekstiosaga „43⁷“.

§ 6. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 29 punkti 26⁵ täiendatakse pärast tekstiosa „§ 42³ lõikes 3“ tekstiosaga „ning politsei ja piirivalve seaduse § 108¹⁹ lõikes 1, § 108²² lõike 1 punktis 3, § 108²³ ja § 108³⁷ lõike 1 punktis 2“;

2) paragrahvi 29 punktis 55¹ asendatakse tekstiosa „§ 42³ lõikes 3“ tekstiosaga „§ 43¹ lõike 1 punktis 3 ning päästeteenistuse seaduse § 22¹ ja § 22¹⁵ lõike 1 punktis 2“

3) paragrahvi 29 täiendatakse punktiga 55² järgmises sõnastuses:

„55²) Häirekeskusele päästeseaduse § 43¹⁰ lõikes 1 ja § 43¹⁴ lõike 1 punktis 3 nimetatud isiku riigikaitsealase töökohustusega ameti- või töökohal töötamise kontrollimiseks;“.

§ 7. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 48 lõiget 3 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) Välisluureameti reservi teenistusse nimetamiseks nõusoleku andnud isik ja reservi teenistusse nimetatud isik;“.

§ 8. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduse § 19 lõike 3 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„12) avaliku teenistuse seaduse § 49, kaitseväeteenistuse seaduse § 196 lõigete 1 ja 7, Kaitseliidu seaduse § 61, politsei ja piirivalve seaduse § 7⁵³ ja § 108³², julgeolekuasutuste seaduse § 24², abipolitseiniku seaduse § 38, päästeseaduse § 41, päästeteenistuse seaduse § 22¹⁰, turvategevuse seaduse § 29, hädaolukorra seaduse § 44 ning riigikaitse seaduse § 55¹ alusel makstavat hüvitist või toetust;“.